

большее количество студентов, что будет способствовать повышению результативности речевой зарядки. Также необходимо отметить, что данный вид работы можно применять на разных ступенях обучения и для студентов с разной языковой подготовкой.

Список литературы

1. Гайнанова, С.Р. Речевая зарядка как средство активизации учебного процесса на уроках иностранного языка / С.Р. Гайнанова // Фестиваль педагогических идей «Открытый урок» [Электронный ресурс]. – 2011. – Режим доступа: <http://festival.1september.ru/articles/522418>. – Дата доступа: 20.10.2011.

2. Плеханова, Н.П. Средства повышения эффективности урока иностранного языка / Н.П. Плеханова / Обучение взрослых иностранным языкам в системе вузовского и последипломного образования: формирование иноязычной коммуникативной компетенции: материалы III Междунар. науч.-практ. конф., Минск, 13-14 марта 2008 г.: в 2 ч. Ч. 2 / Минск. гос. лингвистич. ун-т; отв. ред. Н. П. Мартысюк. – Минск, 2008. – С. 72-77.

3. Homolova, E. Warm Up Activities using Authentic Materials / E. Homolova // ESL Teachers Board [Electronic resource]. – 2004. – Mode of access: <http://www.eslteachersboard.com/s/AuthenticWarmUp.htm>. – Date of access: 12.10.2011.

ПРА ФУНКЦЫЯНАЛЬНУЮ СТЫЛІСТЫКУ Ё БЕЛАРУСКАЙ І АНГЛІЙСКОЙ МОВАХ

УА «Гродзенскі дзяржаўны політэхнічны каледж»

Дзядзюшка Ю.В.

Тэорыя функцыянальнай стратыфікацыі літаратурнай мовы звязана з яе падзелам на функцыянальныя стылі і з'яўляецца асновай для вывучэння шэрагу асноўных праблем лінгвістычнай стылістыкі, такіх як: стылістычная класіфікацыя лексічных адзінак мовы, размежаванне вуснай і пісьмовай мовы ў межах таго ці іншага стылю, камунікацыйная значнасць выказвання, пытанні культуры мовы, праблемы варыяцыйнасці, абумоўленыя выкарыстаннем мовы ў розных камуніцыйных сферах, апісанне тэксту з пункту гледжання яго прыналежнасці да той ці іншай сферы выкарыстання мовы.

На сучасным этапе стылістыка разглядаецца як лінгвістычная навука, што вывучае сродкі моўнай выразнасці і заканамернасці іх функцыянавання, абумоўленыя найбольш мэтазгодным выкарыстаннем іх у залежнасці ад зместу выказвання, мэты, сітуацыі і сацыяльнай сферы.

Стылістыку традыцыйна падзяляюць на лінгвастылістыку і

літаразнаўчую стылістыку, нягледзячы на розныя варыянты іх аб'яднання. Лінгвастылістыка параўноўвае агульнанацыянальную норму з асаблівымі падсістэмамі, характэрнымі для розных сфераў камунікацыі. Гэтыя падсістэмы – функцыянальныя стылі і дыялекты. Функцыянальная стылістыка (лінгвастылістыка ў вузкім сэнсе) – даследуе заканамернасці функцыянавання мовы ў розных сферах зносін або ў залежнасці ад экстралінгвістычных фактараў: па форме зносін, па сацыяльнай сферы выкарыстання, у залежнасці ад зместу інфармацыі, згодна з умовамі зносін і інш.

Літаратуразнаўчая стылістыка вывучае сукупнасць сродкаў мастацкай выразнасці, характэрную для мастацкага тэксту, аўтара, мастацкага кірунку, і фактары, ад якіх залежыць мастацкая выразнасць. Гэтай сваёй часткай стылістыка ўваходзіць у паэтыку і тэорыю літаратуры.

Падзел на лінгвастылістыку і літаратуразнаўчую стылістыку часткова супадае з іншым падзелам, менавіта на стылістыку мовы і стылістыку маўлення. Стылістыка мовы займаецца апісаннем і характэрыстыкай стылістычна афарбаваных сродкаў мовы, выяўленчых магчымасцей і семантычна – функцыянальных адценняў слоў, формаў, канструкцый. Стылістыка маўлення (або маўленчая стылістыка) суадносіцца з лінгвастылістыкай у вузкім сэнсе – функцыянальнай стылістыкай.

Галоўнае паняцце стылістыкі – стыль. Моўны стыль – разнавіднасць мовы, якая характарэзуецца пэўнымі асаблівасцямі адбору, спалучэння, арганізацыі моўных сродкаў ў залежнасці ад задач камунікацыі.

Англійскія даследчыкі, захоўваючы паняцце “стыль” да мастацкіх тэкстаў, для іншых сфераў камунікацыі выкарыстоўваюць тэрмін “рэгістр”. Рэгістр спалучае сітуацыйныя ўмовы камунікацыі, вусную ці пісьмовую форму і ролеваю структуру камунікацыі. Так, напрыклад, вылучаюць рэгістр навуковай лекцыі, рэгістр рэкламы і інш. У англійскай мове не існуе трывалай класіфікацыі рэгістраў. Рэгістры трэба адрозніваць ад функцыянальных стыляў, якія характэрызуюць рэгістры. Назва “функцыянальны стыль” уяўляецца дастаткова абгрунтаванай, бо спецыфіка кожнага стылю вынікае з асаблівасцей функцый мовы ў пэўнай сферы камунікацыі.

Функцыянальныя стылі – паняцце дыялектычнае. Ім аднолькава ўласціва тэндэнцыя да дыферэнцыяцыі і да ўзаемапранікнення, узаемаўплыву, нейтралізацыі міжстылёвых моўных сродкаў. На сучасным этапе характэрнай з'явай як у беларускай, так і ў англійскай мовах з'яўляецца тэндэнцыя перакрывавання розных стыляў. Яна праяўляецца не толькі ў звязным тэксце, але і ў асобнам выказванні. Гэта тлумачыцца актыўным уздзеяннем сродкаў масавай інфармацыі, павышэннем узроўню адукацыі носьбітаў мовы, зменаў сацыяльнай структуры грамадства. Найбольш успрымальны да розных зменаў гутарковы стыль. Ён удзельнічае ў двухбаковым працэсе: актыўна ўбірае моўныя сродкі з іншых стыляў і сам аказвае ўплыў на іх.

Стылёвая структура мовы цесна звязана з канкрэтнай гісторыяй і

ўмовамі жыцця народу, які размаўляе на гэтай мове, і таму адрозніваецца як на розных этапах гісторыі, так і ў розных мовах. Для вылучэння асноўных стыляў часта выкарыстоўваецца не зусім карэктнае паняцце “нейтральны стыль”, бо гэты тэрмін, пасутнасці, мае на ўвазе матэрыял, дзе адсутнічаюць стылёвыя рысы. Нейтральнаму стылю супрацьпастаўлены дзве асноўныя групы маўлення: першая – адпавядае непадрыхтаванай мове бытавой камунікацыі, другая – загадзя адбуманай мове з шырокай колькасцю асоб. У беларускай мове розныя стылі першай групы называюць гутарковымі, другой – кніжнымі. Для англійскай стылістыкі характэрна некалькі іншая тэрміналогія. Вылучаюць спантанную casual (non-formal) і неспантанную non-casual (formal) групы. Назвы “гутарковы” і “кніжны” адпавядаюць паходжанню гэтых стыляў: першая група абумоўлена характэрнымі асаблівасцямі бытавога дыялогу, другая – умовамі пісьмовай камунікацыі. Але на сучасным этапе такі падзел неабавязкова адпавядае падзелу мовы па тыпах маўленчай дзейнасці на пісьмовую і вусную формы. Так, гутарковы стыль выкарыстоўваецца ў мастацкай літаратуры, а кніжныя стылі могуць выкарыстоўвацца ў вусных формах камунікацыі.

У беларускай мове ў размоўным стылі, у залежнасці ад умоў і абставін камунікацыйных зносін, вылучаюць наступныя падстылі: размоўна-афіцыйны і ўласна-размоўна-бытавы; у размоўным стылі англійскай мовы – тры разнавіднасці: літаратурна-размоўны, фамільярна-размоўны і прастамоўе. Безумоўна цікавасць выклікае тут вылучэнне прастамоўя ў асобны стыль. Некаторыя аўтары (С.С. Беркнер) лічаць, што прастамоўе не можа разглядацца як асобны стыль, бо для стылю характэрны выбар, а размоўнік, выкарыстоўваючы прастамоўе, гаворыць так, бо па-іншаму сказаць не можа. Часта людзі ў размове з адным суразмоўцам карыстаюцца прастамоўем, а з іншым – літаратурна-размоўным стылем. Больш за тое, часта моўнікі наўмысна выкарыстоўваюць прастамоўныя формы ў якасці народных, падкрэсліваючы, тым самым сваю прыналежнасць да народу, а не да ўладнага класу.

Група кніжных стыляў англійскай мовы ўключае навуковы, справовы або афіцыйна-дакументальны, публіцыстычны або газетны, прастамоўніцкі і ўзвышана – паэтычны. Сучасная англійская мова, нягледзячы на адсутнасць спецыяльнага паэтычнага стылю, захоўвае пласт лексікі, які мае ў пастаянным канатацыйным значэнні ў складзе яго словаў кампанент, які можна назваць паэтычнай стылістычнай канатацыяй. У ліку такіх словаў – архаізмы, рэдкія словы. Некаторыя даследчыкі (М.Д. Кузнец, Ю.М. Скрэбнеў) лічаць, што нельга аб'ядноўваць спецыфічныя рысы мовы газеты ў асобны газетны стыль, бо ў такім выпадку прыметы функцыянальнага стылю падмяняюцца прыметамі жанру. У розных раздзелах газеты адлюстроўваюцца розныя стылёвыя сістэмы мовы. Разам з публіцыстычным стылем у газеце можна ўбачыць і афіцыйна – справовы пры публікацыі агульных дакументаў, і навуковы; у газетах

публікуюцца і мастацкія творы. Вылучыць агульныя характарыстыкі газетнага стылю ўсё ж такі можна, а для стылістыкі як навукі прадметам з'яўляецца агульнае і заканамернае, а не асобнае. У беларускай мове кніжныя стылі падзяляюцца на навуковы, афіцыйна – справовы, публіцыстычны (публіцыстычна – прамоўніцкі), мастацкі. Газетны (газетна – публіцыстычны) тут разглядаецца як падстыль публіцыстычнага стылю.

Спіс літаратуры

1. Арнольд, И.В. Лексикология современного английского языка: учеб. для ин-тов и фак. иностр. яз / И.В. Арнольд. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Высш. шк., 1986. – 276 с.
2. Асновы культуры маўлення і стылістыкі. Минск: Універсітэцкае, 1992. – 255 с.
3. Балли, Ш. Французская стилистика / Ш. Балли. – М.: Изд. иностранной литературы, 1961. – 394 с.
4. Сцяцко, П.У. Праблемы нормы, культуры мовы / П.У. Сцяцко. – Гродна, Гродзенскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Я. Купалы, 1998. – 293 с.
5. Цікоцкі, М.Я. Стылістыка беларускай мовы / М.Я. Цікоцкі. – Мінск: Універсітэцкае, 1995. – 294 с.

ТРИВИАЛЬНЫЕ НАИМЕНОВАНИЯ И СИНОНИМИЯ ЛЕКАРСТВЕННЫХ СРЕДСТВ В ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОЙ НОМЕНКЛАТУРЕ

УО «Гродненский государственный медицинский университет»
Кафедра иностранных языков

Заборовская О.С., Хомич Е.Н.

Все новые органические химические вещества должны иметь свои наименования. Если установлена полностью структура органического химического вещества, то оно получает систематическое (научное) наименование, которое составляется согласно принципам Международной номенклатуры органической химии. Состав компонентов и их расположение в систематическом наименовании полностью соответствуют составу и структуре молекулы химического соединения. Например: 1-Фенил-2,3-диметил-4метиламино-пиразолон-5-N-метансульфонат натрия.

С «химической» или «научной» точки зрения, систематические наименования, выражающие систему научных понятий органической химии, являются незаменимыми. Однако использование их в качестве наименований лекарственных средств практически невозможно вследствие их сложности и громоздкости. Такие наименования не могут служить средством общения не только для больных, принимающих